

УДК 330.322 (477)

Чумак О.В.

канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Венчурне інвестування – важливий різновид фінансових вкладень у високотехнологічне інноваційне виробництво, дієвий механізм для впровадження ризикових та інноваційних ідей, необхідне джерело для розширення перспективних напрямків діяльності. Світова спільнота активно використовує можливості венчурного капіталу для підвищення прибутковості активів, відкриття нового молодого бізнесу, розвитку реального сектора економіки. В умовах війни національна економіка зіштовхнулася з недостатнім фінансуванням важливих інноваційних проєктів, регіональних програм, життєвонеобхідних сфер діяльності, що стало наслідком наявних істотних дисбалансів, викликаних військовими діями на українських територіях, а саме, такими як: істотним перевищенням імпорту над експортом, спадом національного доходу, дефіцитом бюджету, порушенням торгового та платіжного балансів. Особливий негативний вплив війни на свою діяльність відчули венчурні фонди, що мали портфельні компанії, тісно пов'язані з фізичними товарами, їх переміщенням та логістикою, із стартапами. Так, за даними українських аналітиків, лише 24,3 % вітчизняних стартапів з початку війни продовжили свою роботу, а 16,7 % бізнесів мали забезпечення на 3–6 місяців, усі інші були поставлені у режим виживання та знаходилися у більш кризовому стані [1, с.283]

На сьогодні ситуація з венчурним фінансуванням в Україні дещо змінилася. Багато венчурних фондів, зокрема, Український фонд стартапів (USF) стали підтримувати більше стартапів соціального спрямування, з акцентом на відновленні та обороні. Так, USF, який видає гранти до \$35 тис. на вище названі проєкти, протягом 2023 року, у межах Програми підтримки проєктів подвійного призначення - кібербезпека, оборона, освіта, охорона здоров'я, інфраструктурна відбудова, надав грантову підтримку 46 проєктам на суму \$1610000 і в майбутньому планує підтримувати розвиток національної стартап-екосистеми в напрямку інвестування в нові продукти, послуги та технології, які поліпшують якість життя і розвивають суспільство. Слід наголосити на тому факті, що за чотири роки свого існування цей фонд став найбільшим венчурним інвестором держави, підтримавши понад 360 стартапів на суму понад \$8,7 мільйона. Прикладом може стати і його участь у фінансуванні платформи Brave1, на базі якої відбувається співробітництво, держави в особі Мінцифри, Міністерства оборони, Генерального штабу ЗСУ, Ради національної безпеки та оборони, а також Міністерств зі стратегічних галузей промисловості та економіки, defense-tech компаній та військових, що спеціа-

лізуються в оборонних розробках. Перевага даного проекту полягає в тому, що будь-який стартап, який має прототип інноваційного продукту для військових і бажає запустити серійне виробництво, або компанія з чіткою ідеєю чи незалежний розробник, можуть отримати всю необхідну експертизу на одній платформі. І якщо розробка виявиться вдалою та затребуваною – отримати державний контракт на свій продукт. У 2023 році, за даними глави Мінцифри Михайла Федорова, учасниками Defense Tech кластеру Brave1 було розроблено 15 проєктів, під які було спрямоване фінансування у розмірі \$225 тис., ще 15 – отримали пізніше венчурну допомогу на суму \$235 тис. Щодо MilTech, то стартапами на той час було запропоновано 412 розробок, 200 з яких пройшли військову експертизу [2]. Як свідчать дослідження експертів, незважаючи на несприятливі загальні умови (обстріли територій, складність виїзду для зустрічей з клієнтами, можливі блекаути) в українському IT-секторі існують системні приватні внутрішні (Intellias, Horizon Capital, InSoft. Partners, Нура Fund та інші) та приватні закордонні інвестори (як-от польська компанія Euvic Group), які готові ризикувати, але хочуть за це премію у вигляді дисконту [3]. Необхідно звернути увагу і на наявність в Україні недооцінених активів, які через війну та підвищені ризики відкривають перед венчурними інвесторами можливість примножити в декілька разів власний капітал. Треба тільки знайти відповідний актив, а шукати його слід не лише серед стартапів, а й на ринках нерухомості, фондовому ринку або землі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Литвин І. В. Венчурний бізнес в Україні в умовах воєнного часу / І.В. Литвин, Ю. В. Булак // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2022. № 2 (8). – С.283-291.
2. Стаджі Денис Країна дронів і роботів. Що таке MilTech і як він розквітає в Україні / Денис Стаджі // glavcom.ua. 12 вересня, 2023. [Електронний ресурс]. – URL: <https://glavcom.ua/longreads/krajina-droniv-i-robotiv-shcho-take-miltech-i-jak-vin-rozkvitaje-v-ukrajini-954484.html#>
3. Ампілогова Анастасія Чого чекати українському ринку інвестицій у 2024 році – прогнози експертів / Анастасія Ампілогова // ain.ua. 01 січня, 2024. [Електронний ресурс]. – URL: <https://ain.ua/2024/01/01/chogo-chekaty-ukrayinskomu-rynku-investyiczij-u-2024/>